

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Specvlvm Privilegiorum Regularivm In Commvni

Pedro <de los Angeles>

Coloniæ Agrippinæ, 1681

Sectio VII. Ad quæ Privilegia revocata, seu deperdita se extendat confirmatio, ex certa scientia, & de plenitudine potestatu?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61715](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61715)

petrata indebitè, absque causa legitima, vel quovis alio modo indebito, etiam malitiosè, & mendaciter, dolosè, & huiusmodi, &c. Quæ omnia Dominus Papa habuit pro sufficienter expressis, & supplevit quoscunque defectus in talibus impetrationibus repertos, & tanquam si debite, & legitime impetrata fuissent, Fratribus Minoribus, licite uti concessit, quæ fuit maxima confirmatio, cum sint multa, & varia privilegia in supplemento dicti Ordinis. An verò hoc vivæ vocis Oraculum sit nunc revocatum, dicemus *disputatione de Oraculis*. Tamen est certum, quod respectu privilegiorum antecedentium non fuit revocatum, quia jam sortitum est suum effectum respectu illorum, qui solus fuit confirmatio talium privilegiorum.

SECTIO VII.

Ad qua privilegia revocata, seu deperdita, se extendat confirmatio ex certa scientia, & de plenitudine potestatis.

502. 1. **D**ifficultas procedit, quando confirmatio seu concessio *ex certa scientia* & *de plenitudine potestatis* est absoluta, & absque aliqua restrictione, seu limitatione; quia si limitatio aliqua adsit, ultra illam non poterit confirmatio, seu concessio extendi.

2. Dubitatur ergo *Primo*, an privilegia revocata à jure communi restantur per confirmationem *ex certa scientia*? Negant Corduba in *Comp. verb. Absolutio, quoad saculares* 2. ad §. 16. Portel. *verb. Privilegiorum confirmatio, num. 33.* dicentes esse commu-

nem Doctorum, sed nullum præter Cordubam citat Portel, nullamque rationem adducit. Sed meo videri, idem sentire tenentur Diana, & Pasqualigus relati *supra sect. 4. huius disputationis, num. 14.* quia non invenitur disparitas in sua doctrina, ut consideranti patebit, sed potest probari

3. *Primo*, quia jus commune qualificatum, per specialem clausulam resistentem privilegii, seu revocantem illa, nisi in confirmatione fiat mentio talis juris communis, non revocatur, sine expressa mentione illius: Ergo idem dicendum erit de confirmatione, etiam *ex certa scientia*. *Secundo*, ut lex revocet privilegium non satis est, quod contra illud disponat; sed necessarium est, ut addat clausulam revocatoriam illius: Ergo propter eandem rationem, ut confirmatio restituat privilegium revocatum à jure communi, non sufficit, ut illud confirmet *ex certa scientia*, nisi expressè dicat illud confirmare, non obstante revocatione juris communis; imò nisi hoc dicat, non videtur confirmatio *ex certa scientia*, quoad hunc effectum.

4. Sed oppositum sequuntur communiter DD. Jurista, & Theologi, quia in Pontifice non præsumitur ignorantia juris communis, & clausula *ex certa scientia* æquivaleret novæ concessioni, & clausulis derogatorijs derogatarum, ut latè cum multis probavimus *supra disp. 4. sect. 1.* adestque expressa voluntas Pontificis, ut ex ibi dictis constat; Ergo nullum est fundamentum contrarium dicendi, sic Suar. *lib. 8. de leg. cap. 13. num. 5* Riccius *Collect. 3044* Rodrig. *Tom. 1. q. 8. art. 3.* Donat. *Tract.*

Tract. 11. quæst. 7. Rosell. verb. Absol. nu. 123. Merol. disp. 6. c. 5. n. 53. & alii.

505. Neque fundamenta in contrarium aliquid probant, ut manifestum est ex nostra doctrina. Nec obstat inconueniens adductum ab aliquibus, videlicet quòd sequeretur, ut etiam confirmatio in forma communi causaret eundem effectum, quod est omnino falsum. Probant, quia etiam in confirmatione communi præsumitur in Pontifice scientia juris communis. Ergo quomòdòcunque confirmet revocata, in eo reuiscant.

506. 6. Nihil hoc obstat, quia nos non dicimus, quòd sola scientia juris communis in Pontifice, sufficit ad revalidandum privilegium in eo revocatum; sed requiritur etiam clausula, vel derogatoria formaliter, vel æquivalenter, seu quòd includat vim novæ concessionis; & hoc nullo modo invenitur in confirmatione sub forma communi, sicut invenitur quando apponitur clausula *ex certa scientia*, quæ formam specificam declarat. Unde cum illa communis confirmatio sit tantum simplex quædam approbatio, relinquens rem in statu, quem ante habebat; nec habeat vim novæ concessionis, ut diximus dictæ disp. 4. sect. 1. nequit dictos effectus causare.

507. 7. Dubitatur secundo, an confirmatio *ex certa scientia*, habeat vim restituendi privilegia ab homine revocata? Communissima sententia est affirmativa propter easdem rationes assignatas in præcedenti dubio; & quia quando Pontifices volunt perseverare revocationes antecedentes post confirmationem privilegiorum *ex certa scientia*,

illas excludunt, ut cum dicunt: *Dummodo sub nullis revocationibus sint comprehensa*, vel quòd aliqua confirmationem limitant. Igitur quando nihil excludunt, absque dubio tenendum est quòd revalidant privilegia revocata ab homine.

8. Si verò objicias, quòd Pontifices post confirmationem *ex certa scientia*, solent addere clausulas derogatorias, v. g. *non obstantibus*, &c. quæ frustra adderentur, si clausula *ex certa scientia*, idem contineret; Ergo, &c. Responderetur facile, quòd Pontifices id faciant aliquando ad tollendam omnem dubitationem, vel ad majorem abundantiam, seu expressionem, ut passim docent Doctores.

9. Dubitatur tertio, an confirmatio *ex certa scientia* confirmet actum, seu privilegium in præjudicium tertii? Respondetur sub distinctione, & dico, quòd loquendo in rigore, omnia confirmat, quia si confirmatio est absoluta, ad omnia se extendit, sicut extenditur potestas Papæ. At loquendo de æquitate, quæ dicat nemini inferendum esse præjudicium, ut dicitur in Cap. Super eo, de offic. deleg. non operatur in præjudicium tertii in jure acquisito, circa rem magnam & gravem; ita Cardinal. Tusch. lit. C. conclus. 340. num. 13. Menoch. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 9. Ludovic. Gomez in Reg. Cancell. quæst. 1. regul. de non tollendo jus quæsitum. Riccius in praxi variar. resolut. resolut. 190. in fin. Rota in noviss. decis. divers. ab anno 1626. per Coccin. decis. 166. per totam, & alii multi apud ipsos. Imò de jure communi idem probatur in Cap. Quàmvis, de rescript. in 6. &

Cap. Super litteris, de rescript. ubi Felin. & alii docent, talem præsumi intentionem Principis, qualem legis; & confirmant ex Cap. ult. de confirmat. ubi de jure nunquam præsumitur Principem velle juri tertii derogare in re magni momenti, nisi exprimat, & sic debere impropiari verba privilegii, seu confirmationis, ne inferant tale præjudicium tertii, *L. Si quis à Principe*, 3. ff. *Ne quis in loco publico*. Panormitanus Cap. Cum in nostris, de concess. præbend. Paris. Conf. 1. num. 82. volum. 1. Cancer. Tom. 1. variar. cap. 3. num. 194. & alii multi.

510. 10. Si verò clausulæ, ex certa scientia addatur: Non obstante jure, & præjudicio tertij, etiam in magnis rebus jus tertii abrogat, & tollit, quia per hæc adjecta apparet, quod Princeps cum sufficienti motivo voluit præjudicare illi, cui erat jus æquæsitum; sic multi, quos refert, & sequitur Barbol. claus. 25. num. 7. Nald. in sum. verb. Clausula, §. ex certa scientia. Nec de potestate Pontificis potest dubitari, quia omnia beneficia mundi dicuntur manualia, & obedientialia respectu Romani Pontificis, quippe qui & potest etiam Episcopos à sua Cathedrali deponere, absque eo quod possit ei dicere, cur ita facis? Romani enim Pontifices in tertis Superiorem non habent, omnesque judicant, & à nemine judicantur, sic Bartol. in l. rescripta, C. de precib. Imper. & l. qui se Patris, C. Unde liber. & sequitur Soccin. Conf. 156. & alii, quos refert Gomez in dicta Regula Canc. de non tollendo jus quæsit, quæst. 1. ubi latè de jure quæsito disputat; idem tenent Navarr. de spolijs Clericorum, §. 3. de sponsalib. num. 15. Menoch, remed. 15. recup. num. 33. Fari-

nac. de delict. p. 7. fragment. crimin. loc. cit. num. 87. & Conf. 1. num. 425. Garcia de benef. pars. 5. cap. 4. num. 2. & alii.

11. Hoc verò maximè locum habet in his, quæ à Pontifice fiunt favore boni publici, cujus ob causam à juribus regulis receditur, & jus tertii aufertur, & violatur, Rom. Conf. 31. & Angel. Conf. 351. incip. generosus, in 1. colum. & sic Pontifex ob bonum publicum potest jus quæsitum tollere, & derogare, ut bene probat Gomez ubi supra quæst. 19.

12. Idem præsumitur, quando Pontifex aliquam concedit gratiam, quam scit non posse verificari, nec suum effectum sortiri, nisi cum præjudicio juris tertii, & sic fuisse decisum à sacra Rota, testatur Riccius in Collect. 1752. in causa Burgenf. quindenior. 5. Decembris 1601. coram Seraphin. & in Caus. Osenf. indulti 10. Decembris 1599. coram Merlino, tenet etiam Merola Tom. 3. de privileg. disp. 6. cap. 5. de confirmat. num. 32. Ratio est, quia quæcunque verba in privilegiis & Bullis appõsita debent aliquid operari, aliàs essent otiosa, & impertinenter appõsita, Cap. Si Papa, in fin. de privileg. in 6. Gonzalez ad Regulam 8. Cancell. §. 7. proæmial. num. 63. Tambur. de jur. Abb. Tom. 1. disp. 18. quæst. 6. num. 63. Minus enim malum est jus tertii violari, quàm præfata inconvenientia sequi. Hic nota, quod idem operatur clausula, motu proprio, & similiter alia de plenitudine potestatis, ut docent Doctores, quia mutuo se includunt.

13. Dubitabis quartò, an per confirmationem ex certa scientia, motu pro-

proprio, vel de plenitudine potestatis, re-
noventur, seu restituantur privilegia
revocata in Conciliis generalibus anti-
quis, nisi nulla mentio fiat Concilio-
rum etiam in communi?

14. P. Suarez *lib. 8. de leg. cap. 19. num. 5.* sentit, & ut omnino certum putat non restitui, nisi fiat in non obstantia, mentio Conciliorum, saltem in communi, quia non est verisimile per confirmationem generalem privilegiorum, adeo confusam & communem derogari speciali dispositioni Concilii generalis revocantis in particulari aliqua, vel aliquod ex dictis privilegiis. Nam regula est, ut potius species deroget generi, quam e contrario, etiam si species antecedit: Ergo maxime servanda est, quando auctoritas Concilii Generalis intervenit. Unde nisi fiat mentio saltem in communi Conciliorum Generalium in non obstantia, privilegia in ipsis revocata, non restituantur per clausulam *ex certa scientia*. Siquidem confirmatio est solum generalis, & generalis revocatio autem est specialis & individua pro illo casu, de quo Concilium loquitur.

514: 15. At multi Doctores partem affirmativam defendunt, aliam clausulam *ex certa scientia*, nihil operaretur, siquidem sine illa quando in revocatione fit mentio Conciliorum Generalium, in communi revocata manent, etiam si clausula *ex certa scientia*, non apponatur. Rursus, clausula *ex certa scientia*, supponit noticiam Conciliorum in Pontifice; siquidem sunt jura communia. Insuper includit in se specialem derogationem antecedentis, in his quae omnino contrariantur, & exprimit volunta-

tem Pontificis utentis plenitudine potestatis, ut ex supradictis constat.

Non ergo ita certa est opinio P. Suarez, ut ipse judicat, quin potius haec probabilior videatur, etiam quando nulla alia obstantia additur in confirmatione; ita docent Garcia de *Benefic. part. 4. cap. 5. n. 45.* Mata voto 159. n. 6. Merola *dis. 7. cap. 1. dub. 7. n. 46. in fine.* Et sic fuisse decisum a sacra Romana, testatur Puteus *desis. 494. lib. 2.* & Mandosius de signatura gratiae, *tit. de provis. versic. Derogatio d. c. Concilii*, quod maxime verum judico, quando additur clausula, *Non obstantibus constitutionibus Apostolicis*, vel quando agitur de mercede gratiosis, & quae respiciunt bonum animarum, neque jus tertii, in re magni momenti laedunt, vel quando confirmatio esset prorsus inutilis sine derogatione Concilii, cui opponitur, quia haec ut favorabilia, debent ampliari; videantur dicta *disp. 4. sect. 3. a nu. 12.* notando semper, quod sicut odiosa debent restringi, ita favorabilia ampliari, juxta proprietatem verborum, dummodo ad multum exorbitantia & inusitata non extendantur, quia in talibus non praesumitur voluntas Pontificis, nisi exprimat propter ibi dicta. In his enim impropriari debent verba confirmationis, sicut & concessionis.

16. Dubitabis quidem, an per confirmationem, *ex certa scientia, motu proprio, & plenitudine potestatis absolute*, & sine aliqua limitatione factam, restaurentur privilegia expressè revocata in Tridentino, absque aliqua mentione expressa illius? 515.

17. Authores, qui supra *disp. 4. sect. 3. & 4.* affirmant nullam differentiam reperiri inter Concilia Generalia antiqua, & nova, facile se expediunt ab hac difficultate, & multò facilius, qui defendunt, minus requiri ad derogandum Tridentino, quàm alijs Concilijs antiquioribus, propter specialem facultatem relictam summis Pontificibus, ab ipso Tridentino, disponendi circa ejus statuta,

516.

18. Et quidem P. Merola huic modo dicendi adhærens, pro resolutione hujus difficultatis, sic loquitur *disp. 6. cap. 5. num. 27.* Responderi potest illam exceptionem dummodo Concilio Tridentino non sint contraria, non frustra positam esse in concessionibus seu confirmationibus privilegiorum; nam sine illa censerentur confirmata, etiam privilegia per Concilium Tridentinum revocata. Ratio est, quia licet, ut per concessionem, seu confirmationem privilegij, censeatur derogatum juri communi, habenti clausulam derogatoriam privilegiorum, aut in Concilijs Generalibus, necessarium sit, ut in concessione, vel in confirmatione de illis juribus, vel Concilijs fiat saltem generalis mentio per Clausulam *non obstantibus juribus, vel Concilijs contrarijs*; nihilominus hoc non requiritur ad derogandum Tridentino, sed satis est, ut Pontifex aliquid concedat contra decreta illius, ut ostendi *Cap. 1. num. 49.* Et per consequens si Pontifices non adderent illam exceptionem, confirmando privilegia *ex certa scientia*, remanerent confirmata illa, quæ Concilio Tridentino contraria sunt.

Adde quod quamvis ad derogan-

dum Tridentino esset necessaria clausula derogatoria *non obstante Concilio Tridentino*, nihilominus ad hoc satis esset clausula *ex certa scientia* addita in confirmatione privilegij; quia hæc æquivaleret clausulæ derogatoriæ *non obstante, &c.* ut dixi *cap. 1. num. 51.* ubi probat eam multis dictam clausulam, *ex certa scientia*, habere vim specialis derogationis; ac per consequens privilegium, seu confirmationem habentem illam, derogare cuicumque clausulæ derogatoriæ privilegiorum, neque ab hac regula excludit revocata, neque à Tridentino, neque ab aliquo alio jure; etiam si in fine privilegij (seu confirmationis) non exprimitur clausula, *non obstantibus, &c.* Rationem reddit *eod. cap. dub. 4. numer. 79.* quia Clausula *ex certa scientia* posita in confirmatione, innovat prius privilegium; est enim quasi nova concessio. Sed quando privilegium innovatur, amplianda est renovatio, cum sit favor Principis, & ab eo datur *ex certa scientia*, & consequenter *de plenitudine potestatis*, amplè interpretanda est, tam ex parte personæ, quàm ex parte modi.

19. Sentiit ergo præfatus P. Merola ^{517.} quod positâ solâ clausulâ *ex certa scientia*, sine limitatione, in confirmatione privilegiorum, post Tridentinum, ut invenitur in aliquibus relictis *supra disp. 6. sect. 2.* per totam, quod restituantur privilegia, etiam expressè revocata in Tridentino, & licet *cap. 5. ejusdem disp. dub. 2. difficul. 1.* dicat, contrariam sententiam esse probabilem, sed hanc probabiliorem affirmat, adducendo, *num. 46.* in terminis casum Tridentini, cui satisfacit *num. 53. in fin.*

ex

ex fundamento relato. Cum Merola debent sentire omnes, qui affirmant, statuta Tridentini, vel non habere majorem resistantiam, quam alia Concilia vel habere minorem, ut per se patet.

518. 20. At P. Suarez, ubi *supr.* num. 2. renuit hoc concedere; ait enim, quod licet privilegia Societatis JESU confirmata fuerint absolutè, & absque aliqua restrictione à Gregor. XIII. Bulla *Quando fructuosius*, & Bulla *Ascendens*, & Gregorius XIV. & Paulus V. & alij Pontifices in suis Bullis idem concesserint pro alijs Religionibus, ut vidimus *supradisp.* 6. *sect.* 2. à num. 1. & hoc ex *certa scientia*, & *potestatis plenitudine*; nihilominus ipsa societas ex vi saltem confirmationum, non agnoscit fuisse sibi restituta privilegia expressè revocata in Tridentino; fundamentum est, quod supra pro alijs Conciliis Generalibus adducit; ipse enim nullam differentiam ponit inter alia, & Tridentinum. Sed sentit, *numer.* 4. quod si revocatio particularis facta fuit per aliquod Concilium Generale, non sufficit clausula *ex certa scientia*, & *de plenitudine potestatis*, ut renovetur, sed requiritur in non obstantia, mentio Concilij Generalis, saltem in communi; sed Thomas Sanchez, & alij relati *supra disp.* 4. *sect.* 3. *numer.* 18. 25. & *sequentibus*, & *sect.* 4. *num.* 4. & *deinceps*; non solum requirunt mentionem in communi Conciliorum Generalium, ad derogandum Tridentino, sed expressam, & individualem.

519. 21. Nobis tamen dicendum est per confirmationem *ex certa scientia*, & *de plenitudine potestatis*, &c. sine alia obstantia, confirmari, maxime pro fo-

ro conscientia, privilegia revocata expressè in Tridentino, quando exorbitantia non sunt, nec difficillima, & inusitata concessio; sed de facili solent dispensari, nec lædunt jus tertij in re gravi, & respiciunt bonum animarum; quia hoc de pia mente Pontificis debet præsumi, & clausula *ex certa scientia*, & *de plenitudine potestatis*, idem suadent, ne dicantur esse prorsus inutiles, & nihil de novo concedere, respectu Tridentini. Secus verò in alijs difficillimis rebus, & quæ rarissimè, vel nunquam conceduntur, & sic in hoc casu respectu Tridentini debet impropiari clausula *ex certa scientia*, ut dixit Suarez, propter maximam autoritatem illius, & prudenter satis, potest hoc præsumi de mente Pontificum, juxta varietatem opinionum tantorum virorum. Nam sicut in concessionibus non veniunt exorbitantia, & inusitata, nisi exprimentur; sic nec veniunt in generalibus confirmationibus privilegiorum, juxta ea, quæ latè diximus *disp.* 4. *sect.* 4.

22. Ex quibus facile convincitur, immeritò aliquos affirmare, posse Regulares, ex vi confirmationis privilegiorum, ordinari in foro conscientia, ante legitimam ætatem, quia casus iste est valde exorbitans, & omnino inusitatus à tempore Tridentini, revocataque sunt expressè privilegia antiqua, quæ circa hoc erant concessa, non solum à Tridentino, sed etiam à diversis Pontificibus, post illud. Unde nunquam debent reputari instaurata per subsequentes confirmationes, nisi omnino exprimentur.

23. Ad illa autem, quæ possent ob-

B b

jici

ipci ex decreto Urbani VIII. relato supra sect. 4. num. 21. & similibus, ex ibi dictis satisfactum manet juxta doctrinam Merolæ, & Donati *ibidem* relati, videatur tota illa sect. 4. & notentur ibi dicta.

521. 24. Hoc unum adverte, quod si daretur casus, in quo Pontifex ex certa scientia confirmaret privilegium revocatum expressè in Tridentino; taliter, quod confirmatio nullum alium effectum posset habere, nisi Tridentino, in illa parte derogando, derogatum maneret, quamvis esset circa rem difficillimam, & inusitatam, & nullam mentionem Tridentini faceret, quia in tali casu confirmatio, & derogatio essent specificæ, cum de nullo alio casu possent intelligi, adessetque scientia, & præsumeretur voluntas Papæ circa illum determinatum casum. Si verò confirmatio fiat in generali omnium privilegiorum, etiam sine restrictione, & ex certa scientia, cum possit intelligi de rebus parvæ difficultatis, & quæ solum concernunt forum conscientia, & bonum animarum, ad hæc debet coarctari, ut patet in concessionibus absolutis omnium Indulgentiarum, quæ secundum aliquos, non extenduntur ad plenarias, nisi exprimantur; & similiter in communicatione omnium privilegiorum, quæ non extenditur ad personalia, & localia, nisi exprimatur. Nec per hoc concessionibus, & confirmationibus possunt dici inutiles, sed intellectæ juxta regulam rationis, & juris, ut constat ex dictis *disp. 20.*

sect. 3. num. 18.

SECTIO VIII.

An confirmatio privilegij unius Religionis censeatur confirmata privilegia aliarum, quæ cum illa communicant in privilegio?

1. **P**RO resolutione notandum est 522. *primò*, quod sub duplici sensu procedit difficultas. Primus est, an confirmatis privilegij unius Religionis, cui primò fuerunt concessa, eo ipso censeantur illa eadem confirmata pro omnibus Religionibus, quæ cum illa participant in ipsis privilegij. Alius sensus est, an confirmatis privilegij unius Religionis, eo ipso confirmata censeantur omnia privilegia aliarum Religionum, etiam si diversa fiat: Dummodo gaudeant communicatione in privilegij, cum prima Religione, pro qua facta fuit confirmatio? Quod est inquirere, an confirmatio facta de privilegij unius Religionis, intelligatur facta de privilegij aliarum, ratione generalis communicationis?

2. *Secundò* est notandum, duplicem esse communicationem privilegiorum, vel solum de privilegij jam concessis, vel de concessis, & in futurum concedendis, ut in multis communicationibus invenitur. Et quia confirmatio privilegiorum potest fieri, vel in forma specifica, vel in forma communi, de utraque difficultas procedet, & præcipuè in forma specifica.

3. Loquendo igitur de difficultate 524. *in priori sensu; dico primò*: si secunda Religio solum communicat in privilegij: